

ALTAFULLA ELECTORAL: 1977-1982

D'entre els múltiples aspectes pels quals es pot conèixer la realitat d'una vila, d'una comarca o d'una nació, els estudis de sociologia electoral són una bona manera de saber quin és el tarannà d'un grup d'hommes i dones, l'evolució del seu pensament, i allò que els distingeix d'un altre grup o, per contra, allò que els identifica amb una collectivitat. Els estudis electorals no han estat massa abundants a la nostra nació, i per una raó ben senzilla, com ha estat la manca generalitzada d'eleccions en tots els països catalans dins l'estat espanyol. Ara, però, tenim l'experiència de tres eleccions generals, unes eleccions al Parlament de Catalunya, i unes eleccions municipals, a més a més d'uns referèndums, constitucional i estatutari. Tot això configura un corpus electoral susceptible de ser estudiat i amb possibilitats de captar quins són el caràcter i l'evolució del comportament electoral a casa nostra.

Pel que fa al cas d'Altafulla, és doblement interessant procedir a aquesta anàlisi, tant pels motius exposats com pel fet que comptem amb un precedent d'estudi sobre les darreres eleccions democràtiques celebrades, del període 1931-1936¹. Això ens permetrà comparar les conclusions d'un i altre període i observar-ne les similituds i divergències, bo i tenint en compte la molt diferent realitat política i el canvi sofert per la societat catalana en aquests quaranta anys llargs de manca d'eleccions.

Examinarem en primer lloc els resultats obtinguts a Altafulla en les diverses cònteses electorals entre 1977 i 1982, inclosos els referèndums de 1978 i 1979, i després la seva relació amb el comportament electoral del Tarragonès i de la circumscripció electoral de Tarragona².

1. Veure CAROD-ROVIRA, Josep Lluís: «Altafulla electoral: 1931-1936», dins *Estudis Altafullencs* 2, pp. 93-106. Altafulla, 1978.

2. M'abstinc de fer una descripció del context en què es desenvoluparen les eleccions, per tal com es tracta d'una història recent que hom pot recordar a grans trets, que és com s'hagués pogut descriure aquí.

1. ELECCIONS GENERALS DE 15 DE JUNY DE 1977

1.1. Participació

Altafulla (1) (2)				Tarragonès (1) (2)			Cir. elec. (1) (2)		
electors	694			87.920			329.793		
votants	600 (86,45 %)			68.911 (78,37 %)			255.599 (77,5 %)		
en blanc	3	0,43	0,5	136	0,15	0,19	484	0,14	0,18
nuls	13	1,87	2,16	1.208	1,37	1,75	4.913	1,48	1,92

(1) Percentatge sobre els electors.

(2) Percentatge sobre els votants.

Entre parèntesi, el percentatge de votants sobre els electors.

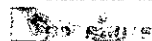
1.2. Resultats al Congrés de Diputats

Altafulla (1) (2)				Tarragonès (1) (2)			Prov. (1) (2)		
FUT	2	0,33	0,28	830	1,2	0,94	2.105	0,8	0,6
AP	100	16,6	14,4	3.867	5,61	4,39	15.143	5,9	4,6
*PSUC	48	8	6,91	13.294	19,29	15,12	41.072	16,1	12,4
FE	—	—	—	225	0,32	0,25	706	0,3	0,2
*PSC-PSOE	179	29,83	25,79	16.632	24,13	18,91	59.473	23,3	18
*PDC	77	12,83	11,09	9.100	13,20	10,35	36.898	14,4	11,2
EC	13	2,1	1,87	2.779	4,03	3,16	10.788	4,2	3,4
UCDCC	29	4,83	4,17	3.726	5,40	4,23	14.074	5,5	4,3
*UCD	120	20	17,29	16.678	24,20	18,96	68.550	26,8	20,8
Prover.	8	1,3	1,15	99	0,14	0,11	297	0,1	0,1
CTT	8	1,3	1,15	337	0,48	0,38	1.096	0,4	0,3

(1) Percentatge sobre la participació.

(2) Percentatge sobre els electors.

Marcats amb un asterisc, els partits que obtingueren representació.

Les fonts dels resultats han hagut de ser molt diverses. Malauradament, els resultats electorals continuen sense haver de ser publicats en algun butlletí oficial, la qual cosa obliga els investigadors a una pacient tasca de reconstrucció. Anotem, però, els volums editats pel Consorci d'Informació i Documentació de Catalunya en col·laboració amb l'Equip de Sociologia Electoral «Resultats de les eleccions legislatives del 15 de juny de 1977 a Catalunya». També els volums «Elecciones Generales Legislativas de 1.º de marzo de 1979. Resultados» editats per l'Institut Nacional de Estadística. Madrid 1979. Hi ha també alguns resultats a nivell de circumscripció publicats per la Dirección General de Política Interior i per l'Institut Central d'Estadística i Documentació de la Generalitat de Catalunya. També és útil —malgrat els errors que conté— el volum 3er dels Estudis Electorals «Atlas electoral de Catalunya 1976-1980»

1.3. Resultats al Senat

	Altafulla			Tarragonès			Prov.		
	(1)	(2)		(1)	(2)		(1)	(2)	
Aragonès (Ind)	17	2,83	2,44	2.523	3,66	2,86	7.384	2,88	2,29
*Baixeras (Ent)	290	48,33	41,78	37.563	54,5	42,72	128.584	50,30	39,95
Buqueras (AP)	117	19,5	16,85	4.534	6,57	5,15	16.763	6,55	5,20
*Casals (UCD)	133	22,16	19,16	16.378	23,76	18,62	69.699	27,26	21,65
Companyys (Ind)	7	1,16	1	673	0,97	0,76	3.579	1,40	1,11
Fabra (AP)	106	17,66	15,27	4.416	6,40	5,02	19.102	7,47	5,93
Ferraté (DiC)	88	14,66	12,68	10.031	14,44	11,40	47.803	18,70	14,85
*Martí (Ent)	261	43,5	37,60	34.311	49,79	39,02	122.316	47,85	38,01
Nomen (UCD)	118	19,6	17	14.987	21,74	17,04	66.048	25,84	20,52
Pastor (UCD)	115	19,1	16,57	15.755	22,86	17,91	60.679	23,73	18,85
Rossell (DiC)	39	6,5	5,61	7.792	11,30	8,86	23.286	9,11	7,23
*Subirats (Ent)	251	41,83	36,16	33.568	48,71	38,18	119.199	46,63	37,04
Vendrell (DiC)	68	11,33	9,79	10.068	14,61	11,45	34.431	13,47	10,69
Vilar (AP)	112	18,66	16,13	4.771	6,92	5,42	19.332	7,56	4,76

(1) Percentatge sobre els votants.

(2) Percentatge sobre els electors.

Cal tenir en compte que cada votant disposa de fins a tres vots. És per això que la suma dels percentatges dona gairebé 300. La diferència correspon a aquells electors que no van votar tres noms.

Marcats amb un asterisc, els senadors que foren elegits.

El primer fet a destacar és l'alta participació, de més d'un 86 %. Si considerem que l'abstenció tècnica (errors del cens, etc.), es calcula al voltant d'un 10 %, això ens dona una participació gairebé unànime, força més alta que a la comarca (+8 %) i que a la circumscripció (+9 %). El percentatge de vots nuls i en blanc és similar en tots tres casos, amb mínimes diferències.

Pel que fa als resultats al Congrés, Altafulla segueix la tònica de la comarca i de la circumscripció: lleugerament decantada a l'esquerra, amb una dreta forta, i un centre relativament reduït³. En el cas d'Al-

Equip de Sociologia electoral de la U.A.B. Barcelona 1981. Finalment, ha calgut realitzar una pacient tasca de recerca a les hemeroteques i organismes oficials diversos. Pel que fa als resultats de les darreres eleccions de 28.10.82, he d'agrair les facilitats donades per l'Executiva Local de Tarragona de C.D.C., que m'ha permès consultar la seva documentació.

3. Ja m'imagino que qualsevol criteri emprat per a definir dreta, centre i esquerra serà discutit, negat, lloat, enaltit i rebutat. Malgrat això, calia aplicar-ne algun i ho he fet. Generalment, he considerat dreta l'espai que va fins a CC-UCD inclòs. Centre, CDC i UDC, i esquerra, tota la resta des del PSC-PSOE i ERC. En tot cas, els resultats són aquí reproduïts i tothom pot aplicar-los el criteri que li sembli més convenient.

tafulla, aquest decantament a l'esquerra és menor respecte a la comarca (-8%) i a la circumscripció (-3%). La presència de la dreta és més forta en un 8% i un 5% respectivament. El centre té lleugeres diferències, d'un -1% respecte a la comarca i d'un -2% respecte a la circumscripció.

Els fets més destacables són:

1. La forta presència d'AP. Obté un $16,6\%$ de vots, i triplica el seu percentatge respecte a la comarca i a la circumscripció. Se situa en un molt bo 3er lloc quan, als àmbits anteriors, n'ocupa el 5è, gairebé igualat amb UCDCC.

2. El PSUC obté un 8% , menys de la meitat que els obtinguts a la comarca, i la meitat del percentatge de la circumscripció.

3. UCD, tot i obtenir uns bons resultats, té un baixa sobre els seus resultats comarcals (-4%) i a la circumscripció ($-6,8\%$).

4. Contràriament, el PSC-PSOE té uns resultats superiors al comarcal ($+5,7\%$) i de circumscripció ($+6,5\%$), i se situa com el primer partit d'Altafulla.

Pel que fa a la representació parlamentària, els partits que n'obtenen a la circumscripció —UCD, PSC-PSOE, PSUC i PDC— s'emporten el $70,66\%$ dels vots d'Altafulla, amb una diferència d'un 10% respecte a la comarca i circumscripció, diferència que correspon a AP, molt més votada a Altafulla, i que no va assolir cap escó.

Els resultats del Senat confirmen aquesta anàlisi. L'esquerra millora el seu percentatge, tot i que continua essent menor que el comarcal i de la circumscripció. La presència de la dreta és netament superior a aquells àmbits. En general, dreta i esquerra mantenen els percentatges, lleugerament augmentats, i és el centre qui perd terreny, majoritàriament en benefici dels candidats de l'Entesa. Hi ha una gran correspondència entre el nombre de vots d'UCD i AP al Congrés i al Senat (120 i 100 respectivament, per 122 i 111 de mitjana dels seus candidats al Senat). En conjunt, la dreta, amb 228 vots al Congrés, obté una mitjana de 233 vots al Senat. El centre 106 vots al Congrés— obté una mitjana de 65 vots. Finalment, l'esquerra, amb 250 vots al Congrés, té una mitjana de 267 vots al Senat.

2. REFERÈNDUM CONSTITUCIONAL DE 6 DE DESEMBRE DE 1978

	Altafulla (1) (2)			Tarragonès (1) (2)			Cir. elec. (1) (2)		
electors	756			98.908			369.167		
votants	591 (78,17 %)			67.589 (68,3 %)			247.540 (67,1 %)		
SI	541	91,5	71,5	60.801	89,9	61,4	225.330	91	61
NO	29	5,3	3,8	3.554	5,2	3,5	10.849	4,3	2,9
blancs	21	3,8	2,7	2.599	3,8	2,6	9.440	3,8	2,5
nuls	—	—	—	635	0,9	0,6	1.921	0,7	0,5

(1) Percentatge sobre els electors.

(2) Percentatge sobre els votants.

Entre parèntesi, el percentatge de votants sobre els electors.

El referèndum constitucional no conté res destacable a Altafulla. Assenyalem, això sí, un més alt nivell de participació (+10 %) respecte a la comarca i a la circumscripció electoral. Les diferències en els resultats són mínimes, i també aquí la Constitució fou acceptada majoritàriament.

Hi ha força correspondència de vot entre els qui el demanaren afirmatiu (PSUC, PSC-PSOE, PDC, UCDC, UCD), bo i tenint en compte la llibertat de vot d'AP. Aquests cinc partits o coalicions obtingueren 453 vots, i el vot afirmatiu en va tenir 541. Es pot creure, per tant, que una bona part dels votants d'AP es va decantar pel vot afirmatiu. El vot negatiu, demanat per l'extrema dreta i alguns grups d'extrema esquerra (representats, a nivell de candidatura, per FE i FUT respectivament) és superior, segurament augmentat per votants d'AP. Finalment, l'abstenció, recomanada per grups nacionalistes i d'esquerra (EC i CTT pel que fa al moment de les eleccions) augmenta, però no sembla pas que això sigui originat per aquestes postures, sinó més aviat per un cansanci electoral que ja començava a manifestar-se.

3. ELECCIONS GENERALS DE L'1 DE MARÇ DE 1979

3.1. Participació

	Altafulla (1) (2)			Tarragonès (1) (2)			Cir. elec. (1) (2)		
electors	766			99.416			371.988		
votants	605 (78,98 %)			68.620 (69,02 %)			251.716 (67,66 %)		
en blanc	—			243	0,24	0,35	591	0,15	0,23
nuls	11	1,43	1,81	1.186	1,19	1,72	3.789	1,01	1,51

(1) Percentatge sobre els electors.

(2) Percentatge sobre els votants.

Entre parèntesi, el percentatge de votants sobre els electors.

3.2. Resultats al Congrés de Diputats

	Altafulla (1) (2)			Tarragonès (1) (2)			Cir. el. (1) (2)		
ORT	5	0,82	0,65	504	0,73	0,50	1.038	0,4	0,2
OCE-BR	2	0,33	0,26	303	0,44	0,30	921	0,3	0,2
FE-Aut	—	—	—	139	0,20	0,13	406	0,1	0,1
MCC-OEC	1	0,16	0,13	520	0,75	0,52	1.310	0,5	0,3
*PSUC	29	4,79	3,78	11.151	16,2	11,21	35.293	14	9,4
*CC-UCD	181	29,11	23,62	16.658	24,3	16,75	69.926	27,7	18,7
ERC	6	0,99	0,78	2.444	3,6	2,45	11.380	4,3	3
PCC	7	1,15	0,91	358	0,52	0,36	1.539	0,6	0,4
CiU	93	15,37	12,14	9.210	13,4	9,26	34.885	13,8	9,3
*PSC-PSOE	225	37,19	29,37	20.363	29,7	20,48	71.413	28,3	19,2
AIR	4	0,66	0,52	330	0,48	0,33	1.099	0,4	0,2
UN	2	0,33	0,26	706	1,02	0,71	2.307	0,9	0,6
CD	22	3,63	2,87	2.745	4	2,76	9.989	3,9	2,6
ULE	—	—	—	78	0,11	0,07	285	0,1	0,1
PCT	6	0,99	0,78	560	0,81	0,56	1.749	0,6	0,4
PTC	5	0,82	0,65	383	0,55	0,38	1.288	0,5	0,3
BEAN	6	0,99	0,78	624	0,9	0,62	2.114	0,8	0,5
LCR	—	—	—	115	0,16	0,11	394	0,1	0,1

(1) Percentatge sobre els votants.

(2) Percentatge sobre els electors.

Marcats amb un asterisc, els partits amb representació parlamentària a la circumscripció.

3.3. Resultats al Senat

	Altafulla (1) (2)			Cir. elec. (1) (2)		
Abascal (FE-UF)	—	—	—	991	0,3	0,2
Aguilar (MCC-OEC)	10	1,6	1,3	4.689	1,8	1,2
Amorós (Per l'Ent)	40	6,6	5,2	35.834	14,2	9,6
Baixeras (Per l'Ent)	43	7,1	5,6	36.311	14,4	9,7
Benhke (Ind.)	3	0,4	0,3	1.624	0,6	0,4
Brufau (CiU)	117	19,3	15,2	40.084	15,9	10,7
Campdepadrós (CiU)	112	18,5	14,6	36.458	14,4	9,8
Cañellas (FE-UF)	2	0,3	0,2	1.261	0,5	0,3
*Casals (CC-UCD)	142	23,4	18,5	65.728	26,1	17,6
Cogul (CD)	50	8,2	6,5	9.565	3,7	2,5

	Altafulla	(1)	(2)	Cir. elec.	(1)	(2)
Cuesta (FE-UF)	—	—	—	819	0,3	0,2
Forastero (UN)	3	0,4	0,3	3.700	1,4	0,9
Garcia (PCC)	10	1,6	1,3	2.709	1	0,7
Gomis (CiU)	97	16	12,6	36.405	14,4	9,7
González (MCC-OEC)	5	0,8	0,6	5.010	1,9	1,3
Grau (BEAN)	13	2,1	1,6	5.847	2,3	1,5
Juanpere (UN)	1	0,1	0,1	3.054	1,2	0,8
*Marti (Nov. Ent.)	216	35,7	28,1	78.692	31,2	21,1
Medrano (Ind.)	3	0,4	0,3	1.792	0,7	0,4
Molina (Lib.)	—	—	—	972	0,3	0,2
Morillo (CD)	7	1,1	0,9	7.565	3	2
Murall (Per l'Ent.)	27	4,4	3,5	32.322	12,8	8,6
*Nadal (Nov. Ent.)	212	35	27,6	76.445	30,3	20,5
Ollé (CC-UCD)	162	26,7	21,1	60.393	23,9	16,2
Ortega (PCC)	11	1,8	1,4	1.851	0,7	0,4
Palau (PCC)	9	1,4	1,1	2.112	0,8	0,5
Panisello (CC-UCD)	151	24,9	19,7	60.035	23,8	16,1
Prats (MCC-OEC)	5	0,8	0,6	4.419	1,7	1,1
Roset (UN)	6	0,9	0,7	3.432	1,3	0,9
*Subirats (Nov. Ent.)	213	35,2	27,8	77.084	30,6	20,7
Verge (CD)	13	2,1	1,6	8.810	3,4	2,3
Vizcaino (FE-UF)	—	—	—	375	0,1	0,1
Zayas (LC)	—	—	—	1.262	0,5	0,3

(1) Percentatge sobre els votants.

(2) Percentatge sobre els electors.

Cal tenir en compte que cada votant disposa de fins a tres vots. És per això que la suma dels percentatges dona gairebé 300. La diferència correspon a aquells electors que no van votar tres noms.

Marcats amb un asterisc, els senadors que foren elegits.

La participació ja baixa una mica, i se situa al voltant d'un 78 %. Ara bé, s'aguanta més que a la comarca (69 %) i que a la circumscripció electoral (67 %). El cansament electoral (és la 4.ª convocatòria des del 1976) ja es manifesta, però no molt acusat a Altafulla.

També aquesta vegada se segueix la tònica comarcal i de la circumscripció: decantada a l'esquerra, amb una dreta forta, i un centre present però no decisiu. Ara bé, la major presència de la dreta a Altafulla, i la relativa millor posició del centre fa que, al contrari del que succeeix a la comarca i a la circumscripció, l'esquerra no obté la ma-

joria absoluta, si bé per una lleugeríssim percentatge de poc més d'un 1 %. Aquesta majoria s'obté al Tarragonès (54,98 %) i, més justa, a la circumscripció electoral (51,75 %). La dreta, tot i mantenir una presència més forta que a la comarca (+4 %), queda nivellada a la circumscripció (+1 %).

Els fets més destacables són:

1. L'esfondrament de CD com a continuadora d'AP. Passa d'obtenir 100 vots a obtenir-ne 22, i se situa al mateix nivell que a la comarca i circumscripció.

2. L'augment de CC-UCD, que, segurament, recull bona part dels vots perduts per AP.

3. La pèrdua de gairebé la meitat de vots del PSUC.

4. L'augment del PSC-PSOE, que segurament recull vots del PSUC i d'altres. Passa de 179 a 225, molt destacat sobre els altres partits, i continua en el primer lloc.

5. L'augment moderat de CiU (abans PDC) que recull —bé que no tots— bona part dels vots de la desapareguda UCDCC.

Continua la diferència favorable de CC-UCD i PSC-PSOE respecte a la comarca i a la circumscripció, alhora que la presència molt baixa del PSUC i d'altres opcions, com ara ERC.

Pel que fa a la representació parlamentària, els partits que n'obtenen assoleixen un 71 % dels vots altafullencs, el mateix, si fa o no fa, que a la comarca i circumscripció. El baix resultat del PSUC, partit parlamentari, ve compensat, a Altafulla, pels resultats superiors de CC-UCD i PSC-PSOE.

Els resultats al Senat (les dades del qual, a nivell comarcal, no ha estat possible d'obtenir) tenen la mateixa tònica que al Congrés. Els senadors elegits són els més votats d'Altafulla, excepció feta d'Emilio Casals, de CC-UCD, que queda en sisè lloc precedit dels seus companys de candidatura.

Els candidats de la Nova Entesa, presentats per ERC i PSC-PSOE, obtenen 213 vots de mitjana, quan les dues candidatures al Congrés n'havien obtingut 231. A nivell de circumscripció electoral, aquests candidats obtenen una mitjana de 77.407 vots, mentre que, al Congrés, les dues candidatures n'obtenen 82.793. La diferència pot haver anat als candidats de l'agrupació Per l'Entesa, del PSUC, i també a candidats de partits minoritaris, com ara BEAN i MCC-OEC, així com a candidats de CiU. Aquestes xifres de vots trasvassats, però, són més aviat baixes. En general hi ha una gran correspondència de vot, amb una relativa tendència a la baixa de CC-UCD (mitjana de vot al Senat,

151 vots; al Congrés, 181) i a l'alça per a CiU (mitjana de vot al Senat, 108 vots; al Congrés, 93 vots). Si en les anteriors eleccions dreta i esquerra veien augmentar les seves mitjanes en detriment del centre, en aquest cas són els candidats de CiU qui obtenen un millor resultat.

4. ELECCIONS MUNICIPALS DE 3 D'ABRIL DE 1979

4.1. Participació

Electors	767	
Votants	658	(85,78 %)
Nuls	2	
Blancs	—	
Vàlids	656	

4.2. Resultats

	Vots	(1)	(2)	Regidors
CC-UCD	426	64,74	55,54	6
Ag. Elec. Ind.	230	34,95	29,98	3

(1) Percentatge sobre els votants.

(2) Percentatge sobre els electors.

Les eleccions municipals marquen un parèntesi en l'evolució del vot, i això es veu més en una població petita com és el cas d'Altafulla. El seu objectiu, l'elecció dels òrgans de govern local, sense connexió amb el govern en un sentit més ampli⁴, fa que tinguin unes característiques pròpies segons el lloc en què es desenvolupen. Als llocs petits, és més important el nom del qui es presenta que no pas una determinada adscripció ideològica, de vegades molt difusa, bé que això tingui el seu paper en l'orientació de les candidatures.

En el cas d'Altafulla ens trobem amb dues candidatures, la de CC-UCD i l'Agrupació Electoral Independent, aquesta darrera d'una orientació més progressista. La victòria de CC-UCD fou absoluta, amb més de 55 % del cens electoral. Respecte a les consultes anteriors, l'electorat altafullenc fa un tomb cap a la dreta, i li atorga més d'un 64 % dels vots emesos. Els motius d'això, ultra el fet ja esmentat de

4. Sembla que, properament, s'elegiran directament uns òrgans més amplis com són les diputacions, que encara subsistiran a Catalunya, pel que sembla. Serà interessant veure quina correspondència de vot es produeix entre el resultat estrictament municipal i aquell.

la personalitat dels candidats (que no és analitzable) es poden trobar, per una banda, en una major confiança envers un equipo amb el suport d'un partit organitzat, la qual cosa pot facilitar el funcionament municipal⁵ i, per altra banda, en el fet que, en aquells moments, UCD era el partit al govern i acabava de revalidar el seu triomf del 1977 en les eleccions generals realitzades un mes abans.

5. REFERÈNDUM ESTATUTARI DE 25 D'OCTUBRE DE 1979

	Altafulla (1) (2)			Tarragonès (1) (2)			Cir. elec. (1) (2)		
electors	795			105.705			385.949		
votants	537 (67,5 %)			58.612 (55,4 %)			210.720 (54,5 %)		
blancs	19	3,5	2,3	2.376	4,05	2,24	8.297	3,93	2,14
nuls	—	—	—	358	0,6	0,3	1.298	0,6	0,3
SI	488	90,87	61,38	49.234	83,9	46,5	182.949	86,6	47,4
NO	30	5,58	3,77	6.644	11,3	6,28	18.176	8,6	4,7

(1) Percentatge sobre els votants.

(2) Percentatge sobre els electors.

Entre parèntesi, el percentatge de votants.

Hi ha una participació en baixa respecte a les altres consultes electorals. Tot i això, és més alta que a la comarca (+12 %) i que a la circumscripció electoral (+13 %). També el vot afirmatiu és superior: més d'un 90 % de votants altafullencs es pronunciaren a favor de l'estatut, i només un 5,5 % (força menys que a la comarca, -5 %, i que a la circumscripció -3 %) votaren negativament.

Tot i que les circumstàncies no són, evidentment, les mateixes (no ho és Altafulla, no ho és l'estatut) no ens podem estar de comparar aquest plebiscit amb el realitzat el 2 d'agost de 1931, en el qual el 98,61 % dels electors i el 100 % del votants van votar afirmativament l'estatut de Núria⁶. Evidentment, les coses han canviat molt.

En resum, doncs, Altafulla demostra un més alt interès —que no entusiasme— per l'estatut d'autonomia. N'és la prova el fet que els vot afirmatius representen el 61 % dels electors, front el baix 46,5 % de la comarca o el 47,4 % de la circumscripció electoral.

5. En d'altres llocs, el resultat és exactament el contrari. Per exemple, a la Poble de Montornès, la candidatura independent obtingué 5 regidors, mentre que la presentada per CC-UCD —i única oponent— només n'aconseguí 2.

6. D'un total de 217 electors, 214 votaren afirmativament, i tres s'abstingueren. Un 98,61 % del cens electoral s'havia pronunciat a favor de l'Estatut (dades extretes del treball, ja esmentat, de Josep-Lluís Carod-Rovira).

6. ELECCIONS AL PARLAMENT DE CATALUNYA DE 20 DE MARÇ DE 1980

6.1. Participació

	Altafulla (1) (2)			Tarragonès (1) (2)			Cir. elec. (1) (2)		
electors	783			103.682			379.475		
votans	570 (72,79 %)			60.931 (58,76 %)			224.751 (59,22 %)		
nuls	1	0,17	0,12	414	0,67	0,39	1.369	0,6	0,3
blancs	1	0,17	0,12	466	0,76	0,44	1.457	0,6	0,3

(1) Percentatge sobre els votants.

(2) Percentatge sobre els electors.

Entre parèntesi, el percentatge de votants.

6.2. Resultats

	Altafulla (1) (2)			Tarragonès (1) (2)			Cir. elec. (1) (2)		
UPS	3	0,5	0,38	1.030	1,69	0,99	2.255	1	0,59
*CiU	114	20	14,55	13.921	22,84	13,42	52.660	23,43	13,87
*PSUC	34	5,96	4,34	10.962	17,99	10,57	33.650	14,97	8,86
*ERC	42	7,36	5,36	6.278	10,30	6,05	23.923	10,64	6,30
FN	2	0,35	0,25	1.096	1,79	1,05	3.336	1,48	0,87
PCT-PCC	6	1,05	0,76	290	0,47	0,27	715	0,31	0,18
*CC-LCD	205	35,96	26,18	9.516	15,61	9,17	43.913	19,53	11,57
*PSC-PSOE	140	24,56	17,87	12.277	20,14	11,84	45.892	20,41	12,09
PSA	2	0,35	0,25	1.881	3,08	1,81	4.342	1,93	1,14
BEAN	1	0,17	0,12	381	0,62	0,36	915	0,4	0,24
NE	5	0,87	0,63	1.019	1,67	0,98	4.171	1,85	1,09
SC	14	2,45	1,78	1.400	2,29	1,35	6.747	3	1,77

(1) Percentatge sobre els votants.

(2) Percentatge sobre els electors.

Marcats amb un asterisc, els partits que obtingueren representació parlamentària a la circumscripció.

El primer fet a destacar és l'alta participació —de més d'un 72 %— en relació a la comarca (+14 %) i a la circumscripció (+13 %). Si bé és un 14 % més baixa que a les eleccions del 15.6.77, i un 6 % més que a les de l'1.3.79, el cert és que demostra un interès electoral més alt que el seu entorn, on el cansanci electoral —també present a Altafulla— és manifest.

La tònica dominant en aquestes eleccions continua essent de lleuge-

rament decantada a l'esquerra (40,87 %). En aquest cas, però, la dreta obté un resultat gairebé igualat (38,7 %). El centre millora les seves posicions, fins arribar a un 20 %. És el pitjor resultat per a l'esquerra en tots els processos electorals.

Altafulla es destaca com una vila més conservadora que no pas el conjunt de la comarca o de la circumscripció. La dreta hi obté un 19 % més de vots que no pas al Tarragonès, i un 14 % més que al conjunt de la circumscripció.

El centre retrocedeix una mica (−2,8 % a la comarca, −3,4 % a la circumscripció) però, com a les darreres eleccions, les oscil·lacions no són massa exagerades.

L'esquerra és qui acusa la diferència que abans era a favor de la dreta: té una baixa del 14,6 % respecte al conjunt comarcal, i d'un 15 % sobre el total de la circumscripció. Els altres fets més destacables són:

1. La puja de CC-UCD, que assoleix un 35 % de vots i se situa com el 1er partit d'Altafulla, amb una diferència de més d'un 20 % respecte a la comarca i d'un 15 % respecte a la circumscripció.

2. La baixa del PSC-PSOE, que perd 85 vots i se situa en un 2on lloc. Tot i així, continua tenint una incidència més forta (+4 %) en relació al seu context.

3. L'avanç d'ERC —que deu recollir vots dels PSC-PSOE— i que passa de 6 vots a 42, tot i mantenint una menor representació que en d'altres àmbits.

4. L'esfondrament total de SC, hereva d'AP i CD. Retrocedeix encara més que a les eleccions anteriors. Es consuma així un trasvasament de vots, fonamentalment cap a CC-UCD, que donen a aquell espai polític la mateixa mesura que té a la comarca i a la circumscripció.

5. CiU continua la seva línia ascendent —79, 93, 114— en nombre de vots, com, en general, a la comarca i a la circumscripció. Tot i així, manté a Altafulla una incidència menor que a aquests àmbits.

Pel que fa a la representació parlamentària, el 93 % de vots altafullencs van a candidatures que obtenen escó. La diferència amb la comarca és d'un +7 %, i d'un +4,8 % a la circumscripció.

7. ELECCIONS GENERALS DE 28 D'OCTUBRE DE 1982

7.1. Participació

	Altafulla (1) (2)			Tarragonès (1) (2)			Cir. elec. (1) (2)		
electors	817			103.245			372.329		
votants	686 (83,9 %)			84.442 (81,7 %)			292.763 (78,6 %)		
en blanc	4	0,4	0,5	433	0,4	0,5	1.115	0,2	0,3
nuls	15	1,8	2,1	1.997	1,9	2,3	5.547	1,4	1,8

(1) Percentatge sobre els electors.

(2) Percentatge sobre els votants.

Entre parèntesi, el percentatge de votants sobre els electors.

7.2. Resultats al Congrés de Diputats

	Altafulla (1) (2)			Tarragonès (1) (2)			Cir. elec. (1) (2)		
Cons. C.	—	—	—	72	0,1	0,05	229	0,1	0,06
FCC	—	—	—	249	0,2	0,2	484	0,1	0,1
PCC	2	0,2	0,2	939	0,9	0,8	2.349	0,8	0,6
FN	2	0,2	0,2	263	0,3	0,2	1.281	0,4	0,3
LC	—	—	—	—	—	—	—	—	—
PCE (m-l)	1	0,1	0,1	59	0,06	0,05	184	0,06	0,04
SE	2	0,2	0,2	126	0,1	0,1	311	0,1	0,1
PSUC	16	2,3	1,9	3.938	4,6	3,8	13.313	4,5	3,5
*CIU	159	23,1	19,4	14.426	17	13,9	59.677	20,3	16
FE-JONS	—	—	—	—	—	—	—	—	—
PST	4	0,5	0,4	596	0,7	0,5	1.779	0,6	0,4
PCOC	1	0,1	0,1	94	0,1	0,1	444	0,1	0,1
NE	7	1	0,8	543	0,6	0,5	2.042	0,6	0,5
ERC	20	2,9	2,4	3.125	3,7	3	11.361	3,8	3
*PSC-PSOE	267	38,9	32,6	37.306	41,1	36,1	120.880	41,2	32,4
UCE	1	0,1	0,1	64	0,07	0,06	209	0,07	0,05
CDS	19	2,7	2,3	2.018	2,3	1,9	7.009	2,3	1,8
PSA	—	—	—	349	0,4	0,3	719	0,2	0,1
MFE	—	—	—	34	0,04	0,03	171	0,05	0,04
CC-UCD	40	5,8	4,8	2.211	2,6	2,1	12.535	4,2	3,3
*AP-PDP	124	18	15,1	15.690	18,5	15,1	54.098	17,4	13,7

(1) Percentatge sobre la participació.

(2) Percentatge sobre els electors.

Marcats amb un asterisc, els partits parlamentaris de la circumscripció electoral.

7.3. Resultats al Senat

	Altafulla	(1)	(2)	Cir. elec.	(1)	(2)
Ainsa (FN)	4	0,5	0,4	1.746	0,6	0,4
Alvear (SE)	2	0,2	0,2	656	0,2	0,1
*Andreu (Cat. S)	182	26,5	22,2	69.949	24,2	18,7
Andreu (SE)	1	0,1	0,1	677	0,2	0,1
*Barral (PSC-PSOE)	247	36	30,2	118.821	41,1	31,9
Batlle (CC-UCD)	54	7,8	6,6	15.777	5,4	4,2
Bravo (PCC)	4	0,5	0,4	2.948	1	0,7
Buqueras (AP-PDP)	122	17,7	14,9	49.000	16,9	13,1
Buqueras (CDS)	11	1,6	1,3	8.047	2,7	2,1
Castells (PCC)	3	0,4	0,3	2.902	1	0,7
Ferrer (CC-UCD)	51	7,4	6,2	13.716	4,7	3,6
Forner (PSUC)	20	2,9	2,4	14.835	5,1	3,9
Franquès (Cat. S)	175	25,5	21,4	64.166	22,2	17,2
Fusté (PCC)	2	0,2	0,2	2.843	0,9	0,7
Garcia (AP-PDP)	119	17,3	14,5	48.545	16,8	13
Gavari (SE)	—	—	—	449	0,1	0,1
López (FN)	2	0,2	0,2	1.551	0,5	0,4
López (PSUC)	18	2,6	2,2	13.782	4,7	3,7
Loras (FCC)	—	—	—	856	0,2	0,1
*Nadal (PSC-PSOE)	251	36,5	30,7	117.137	40,5	31,4
Nogués (Cat. S)	170	24,7	20,8	64.310	22,2	17,2
Pagés (PST)	2	0,2	0,2	1.229	0,4	0,3
Pascual (CDS)	14	2	1,7	9.082	3,1	2,4
Pastor (AP-PDP)	121	17,6	14,8	47.060	16,2	12,6
Pedreira (FCC)	—	—	—	570	0,1	0,1
Querol (PST)	3	0,4	0,3	1.286	0,4	0,3
Rendé (NE)	6	0,8	0,7	3.832	1,3	1
Rodríguez (FE)	—	—	—	—	—	—
Rosell (FE)	—	—	—	—	—	—
Sancho (CDS)	12	1,7	1,4	6.990	2,4	1,8
Senís (FCC)	2	0,2	0,2	678	0,2	0,1
Serra (CC-UCD)	39	5,6	4,7	11.979	4,1	3,2
Servando (FE)	—	—	—	—	—	—
Solans (FN)	3	0,4	0,3	1.489	0,5	0,3
Torre (PST)	2	0,2	0,2	1.581	0,5	0,3
*Vidal (PSC-PSOE)	240	34,9	29,3	114.938	39,7	30,8
Vives (PSUC)	22	3,2	2,6	13.759	4,7	3,6

(1) Percentatge sobre els votants.

(2) Percentatge sobre els electors.

Cal tenir en compte que cada votant disposa de fins a tres vots. És per això que la suma dels percentatges dona gairebé 300.

Marcats amb un asterisc, els senadors elegits.

En aquestes darreres eleccions el panorama polític altafullenc es presenta molt semblant, a grans trets, amb el resultant a tot Catalunya. Hi podem observar un augment dels socialistes, l'afiançament de CiU com la 2ª força del país, i la forta presència d'AP com a 3ª força. Entre aquestes tres opcions —les parlamentàries a la circumscripció electoral— s'enduen el 80 % de vots, com passa a nivell de la comarca i de la circumscripció electoral. Les altres forces obtenen un resultat, significatiu algunes (PSUC, ERC, CC-UCD, etc.), anecdòtic les altres (FN, SE, etc.).

Tot i l'augment obtingut, cal tenir en compte que el PSC-PSOE no assoleix un resultat desconegut, ja que el 1.3.79 havia aconseguit un 37,1 % de vots, molt a prop del 38,9 % actual.

No sobta el resultat obtingut per CC-UCD. En les eleccions de 15.6.77, ja AP havia obtingut un nombre de vots destacable, mentre que PDC —ara CiU— no havia passat d'un resultat bo però discret, i CC-UCD un lloc important però per sota de la mitjana. Més tard, es produeix un trasvassament de vots conservadors cap a CC-UCD, deixant l'alternativa AP, així com un pas, no massiu però sí significatiu, cap a CiU. En resum, l'electorat conservador altafullenc ja tenia una tendència favorable cap a AP que després, per pragmatisme, va passar a d'altres opcions. Aquest moviment de vots culmina, ara per ara, en la situació actual: dues alternatives conservadores equilibrades: una menys dretana que l'altra, una amb un contingut nacionalista que l'altra, evidentment, no té, una amb una pràctica política molt diferent de l'altra, però ambdues amb semblança ideològica i de model de societat.

Si fa o no fa, els vots obtinguts per AP-CC-UCD-CiU han estat sempre els mateixos, amb un mínim de 296 (1.3.79) i un màxim de 333 (20.3.80). Ens aferma en la nostra opinió el resultat de les eleccions municipals en què la candidatura de CC-UCD fou, de bon tros, la vencedora.

• És significatiu també el fet que, també en aquestes eleccions l'anàlisi que hem vingut fent fins ara, dona un resultat similar: decantada a l'esquerra (però sense majoria absoluta) amb una dreta forta, i un centre que, per primera vegada, supera la dreta. No cal dir que, com també hem vist abans, la comarca dona un resultat més favorable a l'esquerra, com també el dona el conjunt de la circumscripció electoral.

La participació ha estat alta, però sense arribar als entusiasmes del 15.6.77, i, com també és ja normal, més alta que als altres àmbits estudiats.

Assenyalem, com a fets més destacables, la recuperació espectacular del PSC-PSOE, que gairebé dobra els seus vots i recupera la 1ª posició a Altafulla i una incidència ja obtinguda, tot i que, aquesta vegada, resulta menor que a la comarca i a la circumscripció electoral. CiU confirma la seva línia ascendent, i es consolida com la formació del centre altafullenc, i AP recupera els seus antics votants, i en guanya de nous, i es configura com la força de la dreta d'Altafulla. CC-UCD, tot i perdre la gran majoria dels seus votants, encara obté uns resultats apreciables, superiors als obtinguts a la comarca i a la circumscripció electoral. El PSUC continua amb un resultat baix que, en aquesta ocasió, i pel seu esfondrament, no és tan diferenciat amb els de la comarca i circumscripció. Finalment, ERC consolida bona part del seu electorat. No manté els 42 vots del 20.3.80, però no retrocedeix als minsos resultats obtinguts en altres ocasions.

Els resultats al Senat no ofereixen cap dada significativa. Anotem, això sí, una lleu baixa entre els vots obtinguts pels candidats de les grans opcions i els vots d'aquestes opcions al Congrés de Diputats. El motiu d'això podria ser una aplicació de l'anomenat «vot útil» al Congrés (útil socialista, convergent, aliancista) i el vot de «convicció» al Senat, el vot a un candidat, menys compromès que el vot a una llista tancada. Aquesta mateixa observació pot fer-se a nivell de circumscripció, on també s'observa una més gran diversificació de vot al Senat.

8. CONCLUSIONS

Altafulla és una vila amb interès electoral. La participació sempre ha estat molt superior a la de la comarca i de la circumscripció. El punt més baix ha estat el plebiscit per a l'estatut d'autonomia i, tot i així, votà un 67,5 % dels electors. Totes les altres vegades, l'índex de participació ha superat el 70 %, amb una mitjana de 79 % veritablement alta.

La primera conclusió que podem extreure de tot aquest panorama electoral és que Altafulla és majoritàriament conservadora. Fins i tot en aquestes darreres eleccions, en les quals hi ha hagut aquest tomb a l'esquerra, els vots obtinguts per les forces de dreta i centre supera l'esquerra. A grans trets, podem observar la presència d'un ampli segment d'electorat de centre-dreta⁷ que, excepció feta de les eleccions

7. Ja hem dit abans que adscriuïem CiU a l'espai de centre. A l'hora de formar dos blocs, però, és evident que té molts més punts de contacte amb el bloc conservador que no pas amb cap altre.

de 1.3.79, obté sempre més d'un 50 % dels vots emesos, i sempre queda per sobre de l'esquerra. Aquest fet contrasta amb els resultats obtinguts al Tarragonès, sempre molt més decantats a l'esquerra que no pas Altafulla. Aquest fet es deu segurament al pes de la població treballadora de Tarragona, Constantí i Vila-Seca i Salou, els nuclis més industrialitzats i en els quals la immigració ha tingut una major incidència, i no suposa pas la configuració d'Altafulla com un illot conservador, ans el contrari. Aquest tomb a l'esquerra queda aminorat, però encara significatiu, pel que fa al conjunt de la circumscripció electoral, en la qual, excepció feta de les eleccions de 15.6.77, l'esquerra ha obtingut sempre un més gran nombre de vots, sense arribar, però, als percentatges del Tarragonès.

Pel que fa als partits concrets, el camp de l'esquerra sempre ha estat, a Altafulla, dominat pel PSC-PSOE, el qual ha estat el 1er partit d'Altafulla, excepte en les eleccions al parlament de Catalunya, en què el partit més votat fou CC-UCD. Altres forces d'esquerra amb un cert pes a la comarca i a la circumscripció, com ara PSUC i, a un nivell molt diferent, l'ERC, tenen uns percentatges mínims a Altafulla, molt inferiors als obtinguts als altres àmbits.

Al camp de la dreta i centre, la situació és diferent. Fins i tot si agafem l'espai de dreta estricta, observarem que, entre el 15.6.77 i el 28.10.82, hi ha un trasvassament de vots d'AP a CC-UCD, primer, i de CC-UCD a AP després, que recupera l'espai perdut. Hi ha el cas de CiU, amb unes característiques pròpies que, si examinem un únic espai de centre-dreta, ens afegeix un 3er paper a tenir en compte. En cinc anys entre les primeres i les darresre eleccions, ha doblat el nombre dels seus vots, i s'ha situat en un molt bon 2on lloc. L'hegemonia en el centre-dreta altafullenc, doncs, no és clara, i més tenint en compte la presència de CC-UCD i CDS que obtenen, plegats, un nombre de vots no gens menyspreable.

Als antecedents que tenim, el treball ja esmentat de Josep-Lluís Carod-Rovira, s'extreuen quatre conclusions. Examinem-ne ara la vigència, bo i tenint en compte els profunds canvis soferts a Altafulla i a tots els Països Catalans en aquests quaranta anys, i les diferències en la vida política dels anys trenta i la vida política actual.

1. «Els vots altafullencs donaren sempre suport majoritari a l'esquerra, al sector més moderat i progressista de l'esquerra republicana». Actualment —tot i que, com ja hem vist, per una lleugera diferència— Altafulla dona suport majoritari al centre i dreta. Aquest suport, però,

és sempre al sector més moderat, com també és l'esquerra més moderada la que té el suport majoritari.

2. «Hi ha un continuat i progressiu desplaçament dels votants de l'esquerra cap a la dreta, que culmina el 1936 amb la formació de dos blocs clarament diferenciats». En aquest cas, els blocs ja vénen configurats des d'un principi. El que sí hi ha és una redistribució de vots dins de cada espai que culmina amb la formació de tres corrents plenament diferenciats: la dreta definida —AP—, el centre nacionalista —CiU— i l'esquerra socialdemòcrata —PSC-PSOE—.

3. «L'electorat altafullenc és bàsicament nacionalista, no sucursalista». En aquest camp, les coses han variat molt. El vot altafullenc ha anat, en proporcions força elevades, a partits que no destacaven pas pel seu nacionalisme. Val a dir, però, que sempre hi ha obtinguts vots l'esquerra d'alliberament nacional, i de vegades en major proporció que a la comarca i a la circumscripció electoral. Cal dir també que, en el referèndum per l'estatut, la participació i el vot afirmatiu foren superiors a Altafulla que al Tarragonès i que a la circumscripció.

4. «La nulla penetració del marxisme és una constatació evident». Les coses han canviat molt des del temps en què l'USC era un «nucli marxista». El seu hereu nominal és un partit socialdemòcrata homologable als europeus. Anotem, això sí, una presència constant d'un electorat comunista —el PSUC i tots els partits situats a la seva esquerra— que representa un 5 % de vots constants.

Els motius de toda aquesta colla de canvis els podem trobar en una situació evidentment molt menys revolucionària del que ho poguésser el període 1931-1936. Altafulla segueix els patrons del municipi petit, tradicionalment conservador, però la seva inserció en una àrea industrialitzada i molt poblada facilita la penetració d'opcions progressistes. Per altra banda, el dinàmic sector de serveis existent ha anat creant un sector laboral diferent, no rural, més abocat a opcions d'esquerra.

Tot això, però, no són més que unes tendències que es poden observar ara per ara. Per a confirmar-les o invalidar-les caldrà esperar veure nous processos electorals. Caldrà, més endavant, fer un nou «Altafulla electoral».

Robert CASADEVALL I CAMPS

APENDIX

Sigles de coalicions i partits polítics.

AP	: Alianza Popular
BEAN	: Bloc d'Esquerra d'Alliberament Nacional
Cat. S.	: Catalunya al Senat (coalició CiU-ERC)
CC-UCD	: Centristes de Catalunya-UCD
CD	: Coalición Democrática
CDC	: Convergència Democràtica de Catalunya
CDS	: Centro Democrático y Social
Cons. C.	: Conservadors de Catalunya
CiU	: Convergència i Unió (CDC-UDC)
CTT	: Candidatura dels Treballadors de Tarragona
DiC	: Democràcia i Catalunya (coalició PDC-UCDCC)
EC	: Esquerra de Catalunya (coalició ERC-PTC-Estat Català)
Ent.	: Entesa dels Catalans (coalició PSC-PSOE-PSUC-ERC)
ERC	: Esquerra Republicana de Catalunya
FCC	: Front Comunista de Catalunya (coalició MCC-LCR)
FE-Aut.	: Falange Española auténtica
FE-JONS	: Falange Española y de las JONS
FE-UF	: Falange Española-Unidad Falangista
FN	: Fuerza Nueva
FUT	: Frente por la Unidad de los trabajadores (LCR-OEC)
IR	: Izquierda Republicana
LC	: Liga Comunista
LCR	: Liga Comunista Revolucionaria
MCC-OEC	: Moviment Comunista de Catalunya-Organització Esquerra Com.
MFE	: Movimiento Falangista Español
NE	: Nacionalistes d'Esquerra
Nov. Ent.	: Nova Entesa dels Catalans (PSC-PSOE-ERC)
OCE-BR	: Organización Comunista de España Bandera Roja
ORT	: Organización Revolucionaria de los Trabajadores
Per l'Ent.	: Agrupació Electoral per l'Entesa
PCC	: Partit Carlí de Catalunya
PCC	: Partit dels Comunistes de Catalunya
PCE (m-1)	: Partido Comunista de España marxista-leninista
PCOC	: Partit Comunista Obrer de Catalunya
PCT	: Partido Comunista de los Trabajadores
PDC	: Pacte Democràtic per Catalunya (coalició CDC-EDC-PSC-r)
PDP	: Partido Demócrata Popular
Prover.	: Partido Proverista
PSA	: Partido Socialista de Andalucía

PSC-PSOE : Partit dels Socialistes de Catalunya-PSOE
 PST : Partido Socialista de los Trabajadores
 PSUC : Partit Socialista Unificat de Catalunya
 PTC : Partit del Treball de Catalunya
 SC : Solidaritat Catalana
 SE : Solidaridad Española
 UCD : Unión de Centro Democrático
 UCE : Unificación Comunista de España
 UCDCC : Unió del Centre i la Democràcia Cristiana de Catalunya
 ULE : Unión por la Libertad de Expresiónn
 UN : Unión Nacional
 UPS : Unitat pel Socialisme (coalició MCC-OCE (BR)-LCR-PTC)

D'aquest llibre, «Estudis Altafullencs 7», se n'han
imprès cinc-cents exemplars a les arts gràfiques
Sugrañes i Cia., de Tarragona

* * *

S'acabà d'imprimir el 23 d'abril del 1983,
diada de Sant Jordi, Patró de Catalunya